

Το Σύνδρομο Μετά-Εντατικής Θεραπείας - Post Intensive Care Syndrome (PICS)

Ο όρος σύνδρομο Μετά-Εντατικής Θεραπείας /Post-Intensive Care Syndrome (PICS) εισήχθη πριν από περίπου μία δεκαετία για να ευαισθητοποιήσει τους ιατρούς της Μονάδας Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ) αλλά και γενικότερα τους νοσηλευτές, τους ασθενείς και τις οικογένειες τους σχετικά με τα προβλήματα που εμφανίζονται συνήθως σε επιζώντες έπειτα από κάποια κρίσιμη ασθένεια που χρειάζεται νοσηλεία σε ΜΕΘ. Περισσότεροι από τους μισούς ασθενείς που επιβιώνουν από παραμονή στο νοσοκομείο και δη στη ΜΕΘ, κρίνεται ότι θα έχουν τουλάχιστον ένα από τα προβλήματα που παρατηρούνται και καταγράφονται στο «PICS».¹⁻³

Τα προηγούμενα χρόνια, η έρευνα στην εντατική επικεντρώθηκε σε παρεμβάσεις για τη βελτίωση των μέτρων νοσηλείας με επίκεντρο την διάρκεια παραμονής στη ΜΕΘ και βραχυπρόθεσμα αποτελέσματα, όπως η διαπίστωση ποσοστών θνησιμότητας. Στις δεκαετίες του 1980 και του 1990 μόνο λίγες μελέτες διερεύνησαν τη θνησιμότητα, την ποιότητα ζωής και τα λειτουργικά αποτελέσματα έπειτα από την έξοδο από τη ΜΕΘ. Ωστόσο, στην έναρξη του 21^{ου} αιώνα η ερευνητική κοινότητα της εντατικής θεραπείας αναγνώρισε ότι η απλή επιβίωση μιας κρίσιμης ασθένειας δεν μπορεί να καταγράψει την κακή λειτουργική έκβαση πολλών ασθενών ΜΕΘ μετά την έξοδο από το νοσοκομείο, γεγονός που συνιστά βαρύ φορτίο τόσο για τους ασθενείς όσο και για τους φροντιστές τους.⁴⁻⁵

Η Στρογγυλή Τράπεζα των Βρυξελλών (Brussels Roundtable) του 2002 για την επιβίωση μετά τη ΜΕΘ, εντόπισε την ανάγκη για έρευνα σχετικά με τους καθοριστικούς παράγοντες της μακροπρόθεσμης ευημερίας και για παρεμβάσεις που βελτιώνουν τους παραπάνω, με επίκεντρο τον ασθενή της ΜΕΘ. Οκτώ χρόνια αργότερα, στο συνέδριο της Εταιρείας Ιατρικής Εντατικής Θεραπείας (Society of Critical Care Medicine), αναπτύχθηκε μια ονοματολογία για να συλλάβει και να οργανώσει τις λειτουργικές βλάβες μετά την έξοδο από τη ΜΕΘ. Λόγω της συχνά αλληλεπικαλυπτόμενης φύσης των λειτουργικών βλαβών μετά τη ΜΕΘ, συστήθηκε η χρήση του μεμονωμένου όρου Σύνδρομο Μετά-Εντατικής Θεραπείας (Post-Intensive Care Syndrome - PICS). Το σύνδρομο αυτό περιλαμβάνει νέες ή επιδεινούμενες, σχετιζόμενες με τη θεραπεία στη ΜΕΘ, βλάβες των γνωσιακών λειτουργιών, της ψυχικής υγείας (άγχος, κατάθλιψη και διαταραχή μετατραυματικού στρες (post-traumatic stress disorder - PTSD)) και των σωματικών λειτουργιών. Επιπλέον, αναγνωρίστηκε ότι όχι μόνο οι ασθενείς επηρεάζονται συνήθως από το «PICS» αλλά και

οι φροντιστές τους, το οποίο περιεγράφηκε ως σύνδρομο Μετά-Εντατικής Θεραπείας στην οικογένεια του ασθενή (post-intensive care syndrome in family members - PICS-F).⁶⁻⁹

Συμπερασματικά, το σύνδρομο Μετά-Εντατικής Θεραπείας έχει εισαχθεί ως ολοκληρωμένος όρος, αλλά είναι υπό συνεχή διερεύνηση η απόδοση ενός σαφή λειτουργικού ορισμού και των διαγνωστικών του κριτηρίων. Ωστόσο, καθώς αυξάνεται το ποσοστό επιβίωσης των ασθενών στη ΜΕΘ, διεξάγονται περισσότερες μελέτες για το σύνδρομο αυτό ως μακροπρόθεσμο αποτέλεσμα της θεραπείας στη ΜΕΘ. Για το λόγο αυτό, ο όρος σύνδρομο Μετά-Εντατικής Θεραπείας χρησιμοποιείται πλέον όλο και περισσότερο από ιατρούς και νοσηλευτές για να περιγράψει την αλληλεπίδραση μιας σειράς σωματικών και ψυχολογικών καθώς και άλλων βλαβών που προκύπτουν μετά την έξοδο από τη ΜΕΘ και επηρεάζουν τα άτομα και τις οικογένειές τους.¹⁰⁻¹²

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Smith JM, Lee AC, Zeleznik H, et al. Home and community-based physical therapist management of adults with post-intensive care syndrome. *Phys Ther.* 2020;100(7):1062-1073. doi:10.1093/ptj/pzaa059
2. Detsky ME, Kohn R, Delman AM, et al. Patients' perceptions and ICU clinicians predictions of quality of life following critical illness. *J Crit Care.* 2018;48:352-356. doi:10.1016/j.jcrc.2018.09.034
3. Kosinski S, Mohammad RA, Pitcher M, et al. What Is Post-Intensive Care Syndrome (PICS)? *Am J Respir Crit Care Med.* 2020;201(8):P15-P16. doi:10.1164/RCCM.2018P15
4. Yuan C, Timmins F, Thompson D. Post-intensive care syndrome: a concept analysis. *Int J Nurs Stud.* 2021;114:103814.
5. Lee M, Kang J, Jeong Y. Risk factors for post-intensive care syndrome: A systematic review and meta-analysis. *Aust Crit Care.* 2020;33(3):287-294.
6. Angus DC, Carlet J; 2002 Brussels Roundtable Participants. Surviving intensive care: a report from the 2002 Brussels Roundtable. *Intensive Care Med.* 2003 Mar;29(3):368-77. doi: 10.1007/s00134-002-1624-8. Epub 2003 Jan 21. PMID: 12536269.
7. Abstracts of the Society of Critical Care Medicine 40th Critical Care Congress. San Diego, California, USA. January 15-19, 2011. *Crit Care Med.* 2010 Dec;38(12 Suppl):A1-A306. doi: 10.1097/01.ccm.0000390903.16849.8c. PMID: 21088524.
8. Koster-Brouwer ME, Rijdsdijk M, Van Os WKM, et al. Occurrence and Risk Factors of Chronic Pain After Critical Illness. *Crit Care Med.* 2020;48(5):680-687. doi:10.1097/CCM.0000000000004259

9. Efu ME, Ojo B, Eke BA, Anefu GO, Ozoagu MA. Characterization of the intensive care unit (ICU) admissions in the Benue State University Teaching Hospital. *Int J Med Surg Sci.* 2019;6(4):126-128. doi:10.32457/ijmss.2019.037
10. Hiser SL, Fatima A, Ali M, Needham DM. Post-intensive care syndrome (PICS): recent updates. *J Intensive Care.* 2023;11(1):23. doi:10.1186/s40560-023-00670-7
11. Lilly CM, Swami S, Liu X, Riker RR, Badawi O. Five-Year Trends of Critical Care Practice and Outcomes. *Chest.* 2017;152(4):723-735. doi:10.1016/j.chest.2017.06.050
12. Paul N, Albrecht V, Denke C, Spies CD, Krampe H, Weiss B. A Decade of Post-Intensive Care Syndrome: A Bibliometric Network Analysis. *Med.* 2022;58(2). doi:10.3390/medicina58020170

Δρ. Τζεναλής Αναστάσιος

MSc,PhD, Αναπληρωτής Καθηγητής

Παθολογικής Νοσηλευτικής-Μονάδα Εντατικής Θεραπείας
Πρόεδρος Τμήματος Νοσηλευτικής Πανεπιστημίου Πατρών